

be a Szahara sivatag felé. — Az egyiptomi hieroglifákon, Lepsius, Mariette és más egyiptológok olvasása szerint, említés tétetik, hogy Krisztus születése előtt vagy másfélezer évvel népcsordák törtek be Egyiptomba Lybia felől; e népcsordák a hieroglifákban *Lebuh* és *Masuach* névvel jelöltetnek. Ugyan e hieroglifákban arról is tétetik említés, hogy e népek valaha északról, a Földközi-tenger szigeteiről keltek át Afrikába. — Ennyit lehet a hieroglifákból kiolvasni. — Hogy azonban e népek csakugyan azonosak-e az itt szóban levő dolmenépítőkkal, a mint ezt a tudósok egy része erősen hiszi, az más kérdés. Ezt bebizonyítani nem lehet; hiszen, a mint értekezésem elején kifejtettem, a dolmenépítéssel korszaka átmenetet képez az emberiség *praehistoriája* és *historiája* között, s így ezen idő eseményeiről legfeljebb csak valószínű hipotézist állíthatunk fel; ennél tovább a tudomány az eddigi adatok alapján nem mehet.

TÖRÖK AURÉL.

VI. LÁTOGATÁS LIBERIA KÖZTÁRSASÁGÁBAN.

Az Indiai-Oceán délvidékén fekvő, magános, vihardulta Kerguelen szigete felé utaztunkban, melyet a célból tettünk, hogy ott a Vénusnak az 1874-ik év decz. 9-ikén, a Nap korongja előtt való átvonulását megfigyeljük*: a tengernek legnagyobbyszerű csodáit látta a csillagvizsgálók ama kis csapata, melynek bölcseje egykor mélyen bent a szárazföld közepe táján ringott.

Midőn Kielből jún. 27-ikén a „Gazella“ nevű fedett korvetten útnak eredtünk, keblünk szinte dagadt az ujdonságra való ama kilátástól, mely sóvárgó szemeinkre varakozott. Majd átszeltük a zöld Északi-tengert, Dornernél bekanyarodtunk a jövő menő hajóktól hemzseggő s köde miatt hirdhet csatornába és miután Plymouthnál hajónkra emeltük azt a kis gőzgépet, melyet célbavett tengermélységi méréseinknél a mérőköttél felvonására szándékoztunk használni, az Eddystonei világító toronynál elhagytuk a jó vén Európát.

Kiméletlenül hányt vetett bennünket legközelebb a Biscayai öböl há-

* V. ö. Term. tud. Közl. X. k. 169. l. és XI. k. 419. l.

borgó tengere. Azonban ez csak néhány napig tartott. A zátonyokszülte hullámok lesimultak, átestünk a tengeri betegségen s egész pompájában mutatkozott a kék, a véghetetlen tenger, számnélküli, a nap fényében tündöklő tajték fodraival.

Júl. 15-ikén érkezünk el Madeira szigetéhez, az Atlanti-Oceán eme gyöngyéhez. Itt láttuk az első szabad ég alatt tenyésző palmafákat, itt láttunk elevenzöld banánokat, gyümölcs-csel megrakott fügefákat, vastagtörzsű, rózsaszínű és biborvörös virágokkal diszlő oleándereket, aranyárgán érő gerezdekkel terhelt szőlőtőkét, dúslombú tölgyeket és babérfa-erdőket.

Útunk továbbvitt a Zöldfoki szigetek felé. Fölöttébb kellemes hajókázásunk következett itt a passzát szelek vidékén a tengernek ez örök békét élvező táján, mely sem zivatart sem vihart nem ismer, s a mely a hajóst gyönyörűséges napfényvel és enyhítő szellővel ajándékozta meg. A hullámokat szeldelő hatalmas hajónk keltette zaj egész sereg repülő halat riasztott fel, a melyek másodperczekig zizegtek a víz felett, hogy azután lebuktok alkal-

mával a víz felszíne alatt őket villám gyorsan követő delfinek zsákmányává váljanak. A passzát a Zöldfoki szigetek táján maradt el mögöttünk. Itt a tenger a czápáktól, e falánk vízi hiénáktól szinte hemzsegett. Közülök egy horgunkra is akadt, melyet valóságos kéjjel gyilkoltunk le, hogy azután testét a fedélzetről vízbe dobva, társaival felakmározassuk. E szigetek sziklásaknak és a naptól kiégettnek látszanak. Perzselő hőségben eresztettük le a vasmacskát júl. 27-ikén a St.-Jago szigetén levő Porto Praya nevű portugál erőd és városka előtt. Ében-fekete néger nép lakja ezt, ép oly nyomorult tengődő életet folytatva mint a természet, mely évszámra hasztalanul epekedik a termékenyítő eső után.

Innét egyenesen Afrika borstermő partjai felé vettük útunkat. A trópusi vidékre való elérkeztünket borzasztó zivatarok jelzik, melyekben szakadó záporok váltakoztak az izzó Nap sugárinak szűrő kivillanásaival. A szurokfekete és zivatarral fenyegető éjszakák alkalmával, midőn az eget sűrű, terhes fellegek borították, a tenger csodás pompával világolt. A hajónk faránál támadt hullámok mint valami tűzkigyó enyésztek el a távolban. A hajószobák ablakai alatt majd vörös, majd zöldes fény villant fel, s úgy tetszett, mintha százával emelkednének ki valami világító golyók a mélységből. Mikor az éj világos volt és tündöklő csillagsátorát felvonta a végtelen oceán fölé: akkor meg egészen idegenszerű csillagképek rajzolódtak a sötétkék ég boltozatára. Az északi félgömb csillagképei eltűntek a gyönyörű Coggia-féle üstökössel együtt, a Sarkcsillag még néhány este ott rezgett mélyen lent a látóhatár szélén, míg végre az is a hullámok alá merült, hogy csak 6 hónap múlva, hazafelé való utaztunk alkalmával tűnjék ismét szemünk elé. Majd az ellenkező oldalon levő égboltozaton lassan-lassan feljebb emelkedék a szelíden fénylő Déli-Kereszt. A csillagok pályája ekkor a látóhatárra függőlegesen rajzolódtott

le, s ha a Napra ügyeltünk, azt a vizsás dolgot vettük észre, hogy naponkénti pályafutását jobbról balra menő irányban folytatja.

Az afrikai partok közellétét olyan forró szárazföldi szelek adták tudtunkra, hogy a szemünk szinte fájt belé s mellünk a nehéz lélekzetvételtől egészen elszorúlt. Mindamellettt vágyódtunk kilépni e titokteljes szárazföldre, a melynek átkutatása már annyi sok emberélet feláldozását vont maga után. Aug. 4-ikén pillantottuk meg a Cap-hegyet, e sűrű őserdővel benőtt magas ormot. Majd elhajóztunk délfele a Szt. Pál folyó torkolata előtt, s horgonyt vetettünk a Mésuradó hegyfoknál, a mely buja növényzettel benőtt meglehetősen magas előhegy. Ennek hátán fekszik Monrovia, Liberia négerköztársaság fővárosa.

E köztársaság megalapíttatását a nemes emberi érzésnek köszönheti. Midőn e század elején mindenfelé buzgókodni kezdettek a hazájukból borzalmakkal teljes háborúk és megtámadások folytán elrablott s rabszolgákként elhurczolt négerék sorsa javításán: az Egyesült Államokban is alakult 1816-ban egy oly nemesen gondolkodó emberekből álló szövetkezet, a mely az Unio területén szabaddá nyilvánított 200,000-et meghaladó rabszolgának alkalmat s eszközöket kívánt nyújtani, a hazájukba, Afrikába való visszatelepülésre. Két kisebb, fekete gyarmatosokból álló vállalat, mely letelepedési helyül a Sierra-Leonetól délre fekvő Scherbro-szigetet választotta, meghíusult ugyan a hely egészségtelen volta miatt, mire azután lejjebb haladtak déli irányban a Mésuradó hegyfok felé, a hol nagy nehezen csakugyan sikerült a vonakodó főnököktől földet szerezniök a gyarmat számára. Az 1822-ik év april 25-ikén tűzte ki ide Péter, néger király, szabadkőzségének élén, ima s hálának zenéje között, az amerikai lobogót. A gyarmatot „Liberia“ névre keresztelték el, s az Egyesült Államok 1847-ben

önálló köztársaságnak nyilatkoztatták. Az állampecséten tenger felett lebegő galamb látszik, csőrében a felszabadító levél tekercsét tartva; előtte a felkelő Nap, alatta egy vitorlás hajó, a parton pálmafa, eke és ásó látszik, eme körirattal: A szabadság iránt való szeretet hozott bennünket ide.

E köztársaság virágzása tanúbizonyságul szolgál arra nézve, hogy a civilizáció és keresztény vallás befolyása mellett, még a feketék is képeseknek látszanak rendezett álladalmi élet alkotására. Liberia lakosainak száma 718,000-re rúg s ezek között a civilizált négerék száma 18,000. A 3000 lakossal bíró főváros, Monrovia, székhelye az elnöknek, a minisztériumnak s néhány konzulnak. A néger köztársaság megbízhatóságán az utóbbi időben jelentékeny csorba esett, mint-hogy déli partjain lakó alattvalói megrohantak s kiraboltak egy ott zátonyra kerülő hamburgi hajót. E miatt az angol kormány, Viktoria nevű hajóját Gibráltarból oda rendelé s a Nanna-Krui négereket hathatósan megfenyítette.

Alig merült le vasmacskánk a mélységbe, máris minden oldalról meg-elevenült a tenger és kisdéd sajkák egész raja rohant hajónk felé. Hegyes orrú kanoek voltak ezek, a melyeket a végén levélformára hegyezett, rövid evező lapátokkal rendkívül gyorsan hajtottak és biztosan irányítottak a bentlevők. A sajkákban legfeljebb három néger foglalt helyet, a kik térdeiken többnyire a vízben guggoltak. Ha kelletténél több víz to-lakodott a csónakba, minthogy a hullámok egyre-másra átcaptak rajta: a bent ülők kezeikkel és lábaikkal pompásan kiürítették. A négerék öltözete vízenyős foglalkozásuknak megfelelőleg fölöttébb kezdetlegesnek mutatkozott. A melyeknek akadt valami ruhane-műféléje, holmi rövid általvetője vagy köténye, az e fényüzési cikkét fejére kötötte, hogy a mennyire lehet megkímélje. A néger sajkák a trópusok legpompásabb gyümölcszeivel gazdagon

megrakodva érkeztek hozzánk s hajószobáink ablakai alatt csakhamar mindkét részről a legmulatságosabb jelbe-szédőtől kísért élénk cserekereskedés fejlődött ki. Különösen helyeslő öröm-újjongással fogadták a nekik dobált szivarokat, s egy néger, a ki a felé dobott égő szivart ügyesen elkapta, büszkén adott vele tüzet társainak és azután egész gyönyörrel folytatta a szivarozást. Néhány négernek megengedtük, hogy a Gazella fedélzetére feljöhessen. Olyanok voltak ezek, a kiknek nyakába zsinóron függő bádogszelencze lógott, a melybe a tulajdonos használhatóságát s megbízhatóságát tanusító bizonyítványok voltak, melyeket egyik vagy másik hajó állított ki számukra. Egész majommódra kúsztak fel ezek a függőlegesen lelógó köteleken s az ember majd megpukkadt nevetében, mikor őket öltözködni látta, a mint fejükrol a kötényt vagy valami béna nadrágot lebotogatták. A beszállás nem folyhatott le baleset nélkül, minthogy a kanoeket a magas hullámverés borzasztólag hánytá vetette a hajóoldalai mellett. Egy kanoe felborult s a három néger a tengerbe hullott. Azonban csakhamar függén segítettek ezek is magukon. Kettő közülök megfogta a jármű két végét, felfordította és a csónakból a vizet oldalai felé való taktusos himbálással eltávolította, míg a közben a harmadik megérkezett úszva az összeszedett evezőkkel. Mindez alig került néhány percnyi munkájokba. És épen ebből magyarázható ki, hogy a négerék háta egyáltalán nem borsószik attól, hogy dióhéjnyi sajkájukkal a monroviai zátonyok borzasztó hullámtorlatai ellen küzdelembe bocsátkozzanak. Estére kelve, a kapitány segédtsíztje a szárazra evezett, hogy a köztársaság német konzulánál, Brohm úrnál, a hivatalos látogatást elvégezze. A kiszállásnál a fölöttébb erős hullámtorlatok miatt a legnagyobb nehézségeket kelle legyőznie, úgy hogy utóvégre sem térhetett vissza a hajóra; helyette

éjnek idején köszöntött be hozzánk e hírrel egy fekete hajós, a kit az üzenet hozásáért cognackal jutalmaztunk meg.

A következő napon mindenki szeretett volna a partra menni. De mielőtt útnak indultunk volna, jó adag chinint vettünk be, hogy megóvjuk vele magunkat az itt uralgó hidegleléstől, melynek fészket a Mesuradó és Szt. Pál folyóknak a legsűrűbb őserdőtől árnyékolt sárga vizei képezik.

Harmadmagammal, nevezetesen Bobrin-nal az expedíció fotografusával és Krille gépészszel, revolverekkel s vadászpuskákkal fölfegyverkezve kutterbe léptünk, melyet egy tiszt vezénylete alatt 8 matróz hajtott, s azzal neki vágtunk a mennydörgő s tajtékozó parti hullámtorlatnak. Minél közelebb értünk a parthoz, annál pompásabbnak látszott a Mesurado-foki sűrű erdő. Karsú pálmák, citrom- és narancsfák emelik itt ki fejüket a falként összegubanczolódó bozót közül, s a szem mindenfelé vadon és buján tenyésző kávéfát pillant meg. A Mesuradó hegyfok csucsán leng a történeti nevezetességű lobogó, bal lejtőjén pedig alacsony házak és kunyhók kandikálnak ki a palma, platán és banán csoportozatok közül. Mindennemű taglejtéseket véghezvivő négerekkel megrakott számtalan kanoetól kísértetve evezünk el egy szintén itt horgonyozó angol brigg és három shooner mellett s azután csakhamar benne vagyunk a veszedelmes hullámtorlatban. Kutterünket megfordítottuk, hogy a hajó fara a kormánynyal együtt legyen elől, hogy a rohanó hullámok azon törjenek meg. Egy házmagasságnyi hullám sörénye tetejére ragad bennünket, és csónakunkat, mintha csak nyíl lett volna, előre lódítja, azután dörgéssel és sistergéssel, víz-esés módjára összeomlik. Azonban a matrózok derekasan neki huzakodtak, úgy hogy csak egy kevés víz lephetett meg bennünket. Miután ekként öt, hat részterhes hullámon szerencsésen áthaloltunk, kutterünket villámgyorsan megfordítottuk s egy heves rándítás

arán, a kikötő helyre érkeztünk. Itt egy másik, matróz-egyenruhába bujtatott négerekkel megrakott csónakot találtunk útra készen. A német konzulra várakoztak ezek, a ki aranyaszomántos ruhában nemsokára meg is érkezett s az expedíció tagjait a legbarátságosabb módon titkárára bízta. Ez urat Arctandernek hívják, a ki nemzetségére nézve ugyan dán, de jól beszél németül. Miután K. hadnagy a rábizott feladatot elvégezte, a mely abból állott, hogy tudakolja meg, vajjon a köztársaság elrozsdásodott ágyúi oly állapotban vannak-e, hogy corvettünk célbavett üdvlővéseit vizsnozhassák, s miután a konzul erre vonatkozó rendeleteit kiadta, mindketten a Gazella felé hajóztak, mi pedig a magaslaton felkapaszkodtunk a városba.

Mind ez idő alatt nagy tömeg kíváncsian bámuló négercsapat vett bennünket körül; majd lassacskán neki bátorodva, a szalmakalapos, napernyős, különös kinézésű fehérek mellé furakodnak s a nálunk levő mindennemű tárgyak megtapogatása által igyekeznek meggyőződni azok mirevalósága s értéke felől. A négerek fölöttébb gyarlón öltözködők; nagyobb részöknek legfeljebb holmi avult zsák lóg a vállán vagy csipeje körül, míg a gyermekek egészen mezítelenül futkároznak. Továbbmentünkben mind jobban megtetszett Monrovia. Itt az ember mindenütt puha gyepen, vagy keskeny réti gyalogúton jár, s úgy tetszik, mintha valami roppant nagy kertben volna, melybe imitt amott házak szórják széjjel. Természetesen falusi kertet kell képzelnünk, a melyben kecskék, juhok és disznók is kalandolznak. A belváros házai könnyed építésmódra vallanak s legfeljebb kétemeletesek, azonban jó kinézésűek; mindnyája barátságos, előreugró verandával van ellátva, és gyakran kókuszpálmák s banánok közé van rejtőzve. Brohm úr háza is, melyen a mai nap büszkén leng a német hadi zászló, egészen olyan, mint a többiek.

Kivülről kőlépcső vezet a magasba. Erről széles, nyitott verandára lépünk s innét a konzul lakosztályába. A földszintet konyhahelyiség és raktárak foglalják el. A konzul házának szellős szobái igen barátságos berendezésűek s egészen a német otthonra vallanak. Csak a szófán látszik valami afrikai jel, három rinoczerosz-bőrből készült korbács képében, melyek a szolgálószemélyzetet képező négerfiuknak pedagógiai eszközökül szánvák. A falak díszítéseül a császár, a császárkoronázás és Bismark képei szolgálnak.

Rövid, de barátságosan kínált falatozás után a posta felől tudakozódtunk, hogy hónapok múltán leveleket küldjünk a kedves haza földére. Vezetőül egy víg néger fickó adatott mellénk, a kinek állítólag fejedelmi vér folyik ereiben s a kit elég furán: Palikának neveznek. De még ennél is furább, hogy a német nyelvet egész folyékonyan beszéli s meklenburgi fotografusunkat és gépészünket kitűnően mulattatja. Ennek az a magyarázata, hogy Palikao már volt Európában, sőt Hamburgban rövid ideig pinczérként is szerepelt.

A postáról, melyet egészen az európai forgalom mintájára igazgatnak, a Mesuradó fok magaslatai felé vettük utunkat, hogy ott a sűrű erdőben vadászjunk. Egy egyszerű templom mellett elhaladva, egy magánosan álló háznak ajtaját nyitva találtuk, ennél fogva beléptünk. Épen az iskola volt. Fiúk és leányok egyszerűen, de tisztán öltözködve, durván faragott padokon ültek s épen angolul tanultak olvasni. Beléptünkör felállottak s ép oly elálmélkodva néztek ránk, mint a hogy mi a nevetséges kis fekete sereget megbámultuk. A tanító-személyzet három mulatt nőből állott, a kik, úgy látszik, nagyon jól érzik magukat hivatalukban, mert mindegyikök tekintélyes testi terjedelemnek örvend.

A magaslatra való felhatolás rendkívüli fáradtsággal járt, mert oly tús-

késsel és tövisekkel megrakott, sűrűn összefonódott csalítokon, bujántenyésző s a fák légygökereivel összenőtt bozóton kellett keresztül törtetnünk, a melyek majdnem átszakíthatatlan zöld falnak tetszettek. E csalit mindenfelé parányi madárkákkal, a nektariniák kedves tarka népségével és pompás színű pillangókkal látszott benépesülve lenni. Ehhez járult még a levegőnek oly nyomasztó csende és rekkenő hősége, hogy csak úgy szakadt rólunk miatta az izzadság. A hegyfok csucsán nagy romhalmazt látunk. Azt mondják, hogy ez hajdani világitó torony maradványa. Ennek pótlására most ugyanazon helyre valami zászló-rudféle van felállítva, lámpással a tetejében. A lámpa gondozása az ott állomásozó őrré van bízva. Közel hozzá néhány rozsdás ágyu hever, felfordult s elkorhadt lafetták, homokkal borított s fűvel benőtt golyók szomszédságában. Mind ez arra mutat, hogy a köztársaság évek hosszú sora óta mentve maradt a háborútól. Mialatt én itt néhány nektariniát lőttem, de a melyek közül csak egyetlen egyet találhattam meg nagynehezen a sűrűség között, ostromoltatva a hangyák ezrei által, s a mechanikus ezerlábúak után kutatólódót, melyektől a mezitlábos bensülöttek rettentően félnek: az alatt egy éktelenül ordítózó néger csapat azzal bajmólódott, hogy a városból az üdvölvések megtételére szolgáló ágyukat a hegyre felhurcolja, a mi végre nagy kinnal sikerült is. Kisvártatva csakugyan fehér füstgomolyokat lövelnek ki a Gazella lövései, s a huszonnégy fontos ágyuk érczorkai 21 lövéssel üdvözlük a köztársaságot s héttel a német konzult, melyre a négerök mellettünk szorgalmasan felelgetnek. Innét nagyszerű kilátás nyílik a völgybe húzódo tropusi erdőre, a pompás kávéültetvényekre, melyeknek fácskái teljes virágjukban díszlettek, a hullámoktól körülzajlott sziklazátonyokra s a végtelen kék tengerre s annak életjeleneiteire. Jobbról látjuk a Mesuradó folyama széles torkolatát s északról a száraz-

föld belseje felé ezüstszinór módjára kanyargó Sz. Pál folyamot.

A konzulátus felé való visszatérünkben béleptünk egy öreg néger nő roskatag házacskájába, a ki barátságosan üdvözölt bennünket, sőt még ülésel is megkínált. Székül egy hordóval kellett beérnünk. A szűk szobácska falai angol képes újság lapjaival vannak bevonva. Jelekkel azt a kívánságomat fejeztem ki az öreg nőnek, hogy a falon függő, kókuszdióhéjból faragott vízmereretőt szeretném magamévá tenni, a mit ő penniért készségesen nekem is adott. A konzulatus épületében a fekete cselédséget ünnepi izgatottságban leltük. Minden ember abban fáradt, hogy mindent méltóan készítsenek el a délutáni nagy ebédhez, a melyre a köztársaság miniszterei s a Gazella tisztjei velünk együtt meg valának híva. Minthogy addig, mire az elkészül, bőven kijut az időből, látogassuk meg Monroviának délkeleti részét, a hol a szegényebb néger néposztály lakik.

Itt kőháznak híre sincs. Alacsony, pálmalevelekkel fődött kerek, agyagból vert, alig három lábnyi magas ajtajú kunyhók képezik a férj, nő, gyermekek s mindennemű férgek tanyáját, melyek nyüzsögve lepik el a talajt és falakat. Ennélfogva csakis futólag tekintünk be egy ilyen kunyhóba, a melybe a fehérre mázolt arcú néger háziasszony a tűzhely körül foglalatoskodott. A kunyhó összes butorzata a legkezdetlegesebb házi eszközökön kívül néhány gyékényből font függő ág. A bennünket mindenfelé körülvigyorgó gyapjasfejűeket rendkívül rútaknak találtuk. Nagy tömeg, majdnem egészen mezítelen népcsoport sarkon követett bennünket, s néhány néger a parton mindenképen igyekezett volna rávenni arra, hogy dióhéjnyi csónakokon a nyílt tengerre bocsátkozzunk, a mihez a megérkeztünkkor tett tapasztalatok nyomán semmi kedvet sem éreztünk. A gépészünkön nagyot neveltünk, a ki egy négerasszony angolna sikosságú gyermekét karjaira vette. A kölyök a hosz-

szú szakálú, fehér arcú embertől való féltében ordította, ficzkándozott s dolgot adott a gépésznek, mire holmi ezüstcsillogású tornajegy féle segítségével, az anyának nagy örömére, lecsillapítania sikerült. Kágylókat nem találtunk a parton, de igen más érdekes állatokat: mogorvahullámtörő sziklák meredek falai mellett egész sereg nagyobbfajta rákot, a melyek póklábaik segítségével oldalvást feletébb gyorsan elkotródnak, mind a mellett a négerficzkók minden félelem nélkül meszterileg összefogdossák őket.

A konzulsági épület verandáján a Gazella tisztjeit teljes díszbe öltözötten találtuk összegyűlve. Mialatt a köztársaság főméltóságaira várakoztunk, az épület udvarán lefolyó két jelenet ragadta meg figyelmünket. Egy nehéz fadarabhoz lánczolt majmot láttunk ott, melyet egy négerficzkó, a legvadabb ugrándozásra ösztökélt. E közben azonban a ficzkó a majomnak arczfintorgatását s ugrándozását utánozni törekedett, a mi neki annyira sikerült, hogy alig tudtuk egyiket a másiktól megkülönböztetni. A másik kép komolyabb természetű. Néger fegyenczeteket láttunk egymáshoz kovácsolva, a mint helyi szokás szerint fejükön fát hordtak. Ez alatt megjelentek a fekete miniszterek is bálisan, fehér mellénybe s fehér kesztyűbe öltözve. Teljes szakállal körített arcuk komolynak s értelmesnek látszik; csakis a haytii köztársaság barna bőrű, összetöpörödött mulattarcú, hamis fogú s folytonosan hizelegve mosolygó konzulán neveltünk, a ki német konzuli aranypaszomántos gyapjúruhát húzott magára, melyet, amint mondják, Brohm úr elődjétől szerzett meg. A közoktatásügyi miniszter methodista levén, az ebéd kezdetekor asztali áldásra s imára kulcsolta kezeit. Erre következett a teknősbéka-levesből, kecske, pulyka, kappan-pecsenyéből, afrikai burgonyából, európai gyümölcsökből, jó rajnai borokból és champagneiből álló díszebéd. A felszolgálást nyolcz fűrgé négerfiu teljesíti, a

kiket egy frakkba öltözött öreg néger valóságos tábornoki pillantásokkal kormányoz. A társalgás angol nyelven folyik. A mint a toasztozásra kerül a sor, a mi feketéink bámulatra méltó ékesszólást fejtenek ki s egész diplomatai ügyességgel emlékeznek meg Németországnak az 1870/71-iki háborúban kivívott sikereiről. E beszédek folyama alatt az a mulatságos eset történt, hogy a gépészünk által gyűjtött s papirzacskóba, tartogatott rákok közül egynéhány kiszabadult s az asztal alatt szanaszét menekülni igyekezett. Mi alatt eszökevényeket néger ficzkóink hamarjában összevadászták, miniszteri ebédünk oly komikus színezetet kapott, hogy kívánnunk sem lehetett volna különbet.

Mire elváltunk, teljes sötétség állott be. És minthogy Monrovia még ez idő szerint az utcaivilágítás intézményének áldásaiban nem részesült, a négerfiúk kísérték el bennünket lámpával a tengerpartra. Most következett ránk napunknak legkellemetlenebb része: a hullámtorlatokon éjszakának idején való általmenetel. Kutterünkön óriási hullám csapott át, úgy hogy egyharmadig vízzel tölt meg s mindnyájan csuronviz lettünk. Egyébiránt még mi úgy szólván szerencsésen érkeztünk meg a Gazelláról, de két tisztitársamnak egy másik csónakban sokkal rosszabbul ment a dolga. Ezeket függő ágyaikban fölizgatva s teljesen betegen találtam. Ők szintén későn indultak el a szárazról s egy leszakadó hullám tulerhelt csónakukat majdnem színig megtöltötte, s a bentülők az elsúlyedéstől csak úgy menekülhettek meg, hogy a vizet hamarosan sipkájokkal, szalmakalapjokkal kimeregették s összegyűjtögetett értékes holmiaikat a tengerbe hányták.

A Sz. Pál folyón, melybe krockodilok is tanyáznak, aug. 6-kára tervezett fölfelé való kirándulásunk azon múlt el, hogy a corvette fődélzetén ma-

gunkkal hozott mérőkötélhúzó-gőzgép, működése közben, a Gazellának erősi ingása következtében, az egyik ágyhoz ütődött s e miatt meghibásodott. Megváltoztattuk tehát a napi programot s a sötét kamarát az üveglapokkal együtt a legelső partra induló kutterre helyeztük s Monroviába fotografálni mentünk. Újlag a konzulatus épületéhez folyamodtunk, hogy ott hirtele nében sötét kamarafélét rögtönözzünk. A fotografus valami sötét raktárhelyiségbe hordók közé telepszik meg, sőt ezentúl még kaucsuk és olajos köpönyegeinkkel is befedjük. Azonban csakhamar úgy kirohant zugolyából, mint a villám, mivel egy egész had hangya támadta meg. De a néger szakácsné a veszedelem ellen hathatós orvossággal szolgált, bekenve ő kelmét szappannal, úgy hogy a kényelmetlen helyzetbe valahogy csak bele törődött. A házon kívül nekünk, a gépészszel együtt, nem kevesebb bajjal kellett megküzdönnünk. Ha ugyanis nagy fáradtság árán összerelhettünk egy néger csoportot, semmikép sem akartak azok a titokzatos szerszám előtt helyt állani, a melylyel czéloztak rájuk s úgy nézett ki mint valami ágyu. Vagy ha ez sikerült, akkor meg az ujj fölemelést, a mely arra szolgált volna, hogy attól fogva mindenki veszteg maradjon, arra értették, hogy mindenki szintén tartsa fel az ujját. Mindazonáltal sikerült mégis néhány kitűnő csoportképet készítenünk.

Ez után a partra siettünk, a hol azt láttuk, hogy meg van adva az indulás jele: a Gazella előárbóczára fel van huzva a kék zászló, ennél fogva búcsút vettünk Monroviától és jóindulatú négereitől. A hullámtorlatban, közvetlenül előttünk fordult fel egy angol naszád, a melynek megmentésébe a benszülöttek a legdicséretre méltóbb versenynyel siettek. Mindez a monroviai partzátonyok ravaszságának kitörülhetetlen emlékezeteként nyomódott lelkünkbe.

Dr. WEINER LÁSZLÓ.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.